

РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

УДК 330.341.1:338.2:338.45:330.3

DOI: 10.31732/2663-2209-2025-80-126-131

Дата надходження: 01.12.2025

Дата прийняття до друку: 17.12.2025

Дата публікації: 30.12.2025

Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

МЕХАНІЗМ ВЕНЧУРНОГО ФІНАНСУВАННЯ ПРОЕКТІВ В УПРАВЛІННІ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ІТ, БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Оксана Кириченко

Д-р екон. наук, професор кафедри управлінських технологій, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: OksanaKS@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-8323>

MECHANISM OF VENTURE FINANCING OF PROJECTS IN THE MANAGEMENT OF INVESTMENT AND INNOVATION SUPPORT OF ENTERPRISES IN THE FIELD OF IT, BUSINESS IN THE CONDITIONS OF THE RECOVERY ECONOMY

Oksana Kyrychenko

Doctor of Science (Economics), Professor of the Department of Management Technologies «KROK» University, Kyiv, Ukraine, e-mail: OksanaKS@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5244-8323>

Анотація. У статті досліджено механізми венчурного фінансування проектів в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом, в умовах відновлювальної економіки.

Актуальність теми проведеного дослідження обумовлена тим, що сучасний стан підприємств та необхідність впровадження процесів їх розвитку, оновлення на засадах реалізації проектів впровадження нових технологій та інновацій потребує значних інвестиційних ресурсів, яких сьогодні в Україні недостатньо. Досвід провідних країн світу свідчить, що найбільш ефективними інвесторами в інноваційному розвитку національної економіки можуть виступати саме вітчизняні інвестори – юридичні та фізичні особи. Саме тому питання формування та впровадження механізмів венчурного фінансування проектів в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом, в умовах відновлювальної економіки має пріоритетне та важливе значення.

Метою статті є дослідження механізму венчурного фінансування проектів в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом, в умовах відновлювальної економіки. Методологічною основою дослідження стали методи наукового пізнання: аналізу та синтезу, системний підхід, структурний, процесний, адаптивний, комплексний, функціональний наукові підходи.

Отримані наукові результати полягають у обґрунтуванні механізму впровадження венчурного фінансування проектів в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом, в умовах відновлювальної економіки, виявленні того, що цей механізм є основоположним економічним інструментом, що ефективно застосовується для впровадження інновацій та реалізації проектів та дослідженні сутності цього механізму, що полягає в акумулюванні фінансових ресурсів, відбору інноваційних проектів для подальшого фінансування, спрямування розміщення венчурних інвестицій та здійснення контролю за своєчасністю повнотою повернення вкладених інвестицій. Виявлено, що впровадження механізмів венчурного фінансування інноваційних проектів спрямованих на розвиток підприємств в умовах відновлювальної економіки та цифровізації, впровадження нових цифрових технологій має певні відмінності від загального механізму венчурного фінансування пов'язані, як вже зазначалося, із факторами створення та впровадження радикально нових технологій, що на мікрорівні підприємств мають тривалий термін окупності та є як матеріальними так і нематеріальними активами підприємств, що зменшує ризики та збільшує термін окупності даних інвестицій та виводить підприємства на новий техніко-технологічний рівень, а тому має пріоритетне важливе значення в умовах економічного відновлення.

Перспективи подальших досліджень полягають у доцільності детального розгляду складових механізму венчурного фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності, важелів стимулювання та регулювання діяльності та застосування сучасних методів та інструментів управління, що є невід'ємними елементами механізму венчурного фінансування.

Ключові слова: управління, інвестиційно-інноваційне забезпечення, підприємства, сфера інформаційних технологій, механізми, венчурне фінансування, проекти, процеси, управління бізнесом, відновлювальна економіка
Формул: 0, **рис.:** 0, **табл.:** 0, **бібл.:** 12

Summary. The article studies the mechanisms of venture financing of projects in the management of investment and innovation support of enterprises in the field of IT, business, in the conditions of the recovery economy.

The relevance of the topic of the study is due to the fact that the current state of enterprises and the need to introduce the processes of their development, update on the basis of the implementation of projects for the introduction of new technologies and innovations requires significant investment resources, which are not enough in Ukraine today. The experience of the leading countries of the world shows that the most effective investors in the innovative development of the national economy can be domestic investors - legal and individuals. That is why the issue of formation and implementation of mechanisms for venture financing of projects in the management of investment and innovation support of IT enterprises, business, in the conditions of the recovery economy is of priority and importance.

The article is aimed at studying the mechanism of venture financing of projects in the management of investment and innovation support of IT enterprises, business, in the conditions of the recovery economy. The methodological basis of the study was the methods of scientific cognition: analysis and synthesis, system approach, structural, process, adaptive, complex, functional scientific approaches.

The scientific results obtained consist in substantiating the mechanism for the introduction of venture financing of projects in the management of investment and innovation support of enterprises in the field of IT, business, in the conditions of the recovery economy, identifying that this mechanism is a fundamental economic tool that is effectively used for the introduction of innovations and the implementation of projects and studying the essence of this mechanism, which consists in the accumulation of financial resources, selection of innovative projects for further financing, direction of placement of venture investments and control over the timeliness and completeness of return on investments. It has been revealed that the introduction of mechanisms for venture financing of innovative projects aimed at the development of enterprises in the context of the recovery economy and digitalization, the introduction of new digital technologies has certain differences from the general mechanism of venture financing, related, as already noted, to the factors of creation and implementation of radically new technologies that have a long payback period at the micro level of enterprises and are both tangible and intangible assets enterprises, which reduces risks and increases the payback period of these investments and brings enterprises to a new technical and technological level, and therefore is of priority importance in the context of economic recovery.

Prospects for further research lie in the expediency of a detailed consideration of the components of the mechanism of venture financing of investment and innovation activities, levers of stimulation and regulation of activities and the establishment of modern methods and management tools, which are integral elements of the mechanism of venture financing.

Keywords: management, investment and innovation support, enterprises, information technology, mechanisms, venture financing, projects, processes, business management, recovery economy

Formulas: 0, **fig.:** 0, **tab.:** 0, **bibl.:** 12

Постановка проблеми. Сучасний стан підприємств та необхідність впровадження процесів їх розвитку, оновлення на засадах реалізації проектів, впровадження нових технологій та інновацій потребує значних інвестиційних ресурсів, яких сьогодні в Україні недостатньо. Щодо прямих інвестицій вони в першу чергу спрямовуються на інвестування в основні фонди, активи, техніко-технологічні потужності, а не в створення нематеріальних активів та здійснення високо-ризикових інноваційних розробок. Досвід провідних країн світу свідчить, що найбільш ефективними інвесторами в інноваційному розвитку національної економіки можуть виступати саме вітчизняні інвестори – юридичні та фізичні особи. Питання в іншому, яким чином акумулювати та залучити ці

роздібнені, незначні за кожним окремим суб'єктом, але вагомі за загальним обсягом та перспективами залучення, інвестиційні ресурси. Це важливе питання, безперечно є питанням формування та впровадження механізмів венчурного фінансування проектів в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом, в умовах відновлювальної економіки що мають пріоритетне та вадливе значення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідження теоретико-методичних засад та практичних питань формування механізмів венчурного фінансування в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом вивчалось у працях провідних зарубіжних та вітчизняних науковців.

Поняття «венчур» («venture») в перекладі із англійської мови означає «ризик» «ризикове підприємство». Основоположниками концепції організації венчурного бізнесу стали американці Том Перкінс, Юджин Клейнер, Франк Кофілд, що у 50-60 роках 20 століття розробили та впровадили механізм створення та розвитку венчурних фондів, акумулювання венчурного капіталу та його інвестування в інноваційні проекти (Капітанець, 2010).

За визначенням О. Кузьміна & І. Літвін (2009) під венчурним капіталом розуміють довгострокові прямі інвестиції, що мають пайовий характер та вкладаються інституціональними та індивідуальними інвесторами на тривалий період в розвиток новостворених інноваційних підприємств.

За дослідженням А. Поручника & Л. Антонюк (2000) венчурний капітал визначається як система відносин між суб'єктами венчурного підприємництва, що забезпечує акумулювання вільних коштів вкладників та їх подальше спрямування.

У працях О. Джусова (2009) зазначено, що основним напрямком на який спрямовується венчурний капітал є фінансування підприємств зорієнтованих на створення та впровадження інновацій.

Венчурний капітал зосереджується акумулюється в венчурних фондах, що одночасно акумулюють та розподіляють, через діяльність венчурних управляючих компаній, залучені ресурси (Кириченко, 2021).

За дослідженням О. Ставицького (2012) венчурні фонди надають перевагу інвестуванню в фірми, чії акції не знаходяться в вільному продажу на фондовому ринку а повністю розподілені між акціонерами-юридичними та фізичними особами.

У дослідженнях Т. Васильєва & В. Боронос (2009) суб'єктами венчурних відносин є: венчурні підприємства, інвестори та фінансові посередники. Науковець Т. Колінеску (2009) наголошує на тому, що сфера інтересів цих фондів зазвичай чітко розподілена і відповідно частина фондів зосереджує увагу на

інвестуванні в молоді компанії, частина фондів спеціалізується на інвестуванні в більш зрілі компанії, що давно і стабільно функціонують на ринку. Для створення венчурної фірми, необхідно декілька умов: наявність самої ідей інновації, суспільної потреби в реалізації цієї ідеї, підприємця, що здатен реалізувати цю ідею та організувати нову структуру та «ризикового» капіталу за рахунок якого отримає інвестиції буде та буде впроваджена інновація (Пашко, 2008). Важливим учасником процесу венчурної діяльності є інвестор, який за дослідженням В. Юхименко (2009) може бути юридичною чи фізичною особою та приймає дольову участь в капіталі венчурної компанії через придбання її акцій. Як відзначається в праці Л. Антонюк, А. Поручника & В. Савчук (2003) період на який вкладаються інвестиції в переважній більшості триває від 3 до 10 років, при цьому від 3 до 5 років іде на освоєння інвестицій та створення продукту і ще від 3 до 5 років іде на отримання прибутку на вкладений капітал.

За узагальнюючим визначенням венчурне фінансування є гібридною формою забезпечення інноваційних підприємств інвестиціями який поєднує найбільш ефективні функції в діяльності ринків капіталу та банків (Кисіль, (2009). Отже, венчурні інвестиції є сучасним ефективним механізмом інвестиційної діяльності який дає можливість вирішувати широкий комплекс завдань інвестиційного забезпечення створення та впровадження інновацій, розвитку інноваційних підприємств від здійснення фундаментальних та прикладних досліджень до створення нових та впровадження продуктів та процесів.

Метою статті є дослідження механізму венчурного фінансування проектів в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом, в умовах відновлювальної економіки.

З метою проведення дослідження було застосовано методи наукового пізнання: аналізу та синтезу, стратегічний,

системний підхід; адаптивний, процесний, комплексний, функціональний наукові підходи.

Виклад основного матеріалу.

Потреба інвестиційних ресурсах актуалізує питання створення нових організаційних механізмів фінансування інноваційного розвитку. Як свідчить досвід провідних країн світу, найбільш ефективним інструментом фінансового ринку спрямованим на інвестування в інноваційний розвиток є механізм венчурного фінансування. Впровадження механізму венчурного фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств сфери ІТ, бізнесу в умовах відновлювальної економіки потребує організаційного забезпечення формування та здійснення венчурної діяльності, що включатиме комплекс інструментів спрямованих на безпосередню організацію та забезпечення функціонування ринкових та державних інститутів а також інфраструктури венчурного інвестування в країні. Серед інструментів організаційного забезпечення слід зазначити необхідність створення, формування самих інформаційних баз підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність і створення Єдиного Державного банку інноваційних проєктів розвитку промисловості, які стали б не лише єдиними реєстрами проєктів, але й базою, якою могли б скористатися промислові підприємства з метою впровадження, в межах своїх галузей, тих чи інших інноваційних розробок. Це дало б можливість по-перше поєднати розробників, інтеграторів та підприємства, що впроваджують та комерціалізують інновації, а по-друге надало би можливості до швидкої та ефективної комерціалізації інноваційних розробок, особливо в сфері процесних інновацій, а по-третє забезпечило б значну дифузії, поширення інноваційних розробок серед промислових підприємств в межах окремих галузей та на міжгалузевому рівні.

Важливого значення, в аспекті розвитку венчурного руху в країні, має наявність фахівців-менеджерів здатних

організувати, запланувати та здійснювати венчурну діяльність на різних ділянках та в різних організаціях, що приймають участь в венчурному фінансуванні.

Ефективне функціонування механізму венчурного фінансування потребує створення та розвитку необхідної для цього інфраструктури здійснення венчурних інвестицій. В першу чергу мова йде про взаємодію з інститутами професійної, науково-технічної експертизи та комерційної експерти інвестиційно-інноваційних проєктів, страхування інвестицій в інноваційній діяльності, компаній з інформаційно-аналітичного обслуговування інноваційного ринку.

Слід зазначити, що поширення венчурного фінансування невід'ємно пов'язано із розвитком інфраструктури інновацій, саме тому необхідним є розвиток, розбудова інноваційної інфраструктури, важливими елементами якої виступають технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій.

Загалом, слід зазначити, що традиційно венчурне фінансування спрямовується на фінансування здійснення високо-ризикових інноваційних проєктів, стартапів, розробок у всіх сферах функціонування економіки спрямованих на високотехнологічні сфери та галузі. Найчастіше це стосується самого створення інновацій, інвестування в здійснення фундаментальних, прикладних досліджень, дослідно-конструкторських робіт, самого етапу створення інновацій, а також другого етапу інноваційної діяльності пов'язаної безпосередньо із впровадженням інноваційних розробок в серійне промислове виробництво. Розвиток підприємств ІТ сфери, бізнесу, виробничої операційної діяльності підприємств зумовлює техніко-технологічні зміни, оновлення основних фондів і тому інвестування в цій сфері передбачає прямі інвестиції пов'язані з капіталовкладеннями в обладнання, технічне та технологічне оновлення виробничих баз, основних фондів підприємства, а також в нові технології, що і забезпечує розвиток. Проте

існуючі виклики та тренди Четвертої промислової революції та «Індустрії 4.0» внесли зміни в розуміння цих параметрів інвестиційного розподілу. Розвиток підприємств з оновленням техніко-технологічних параметрів та основних фондів із застосуванням технологій Четвертої промислової революції та «Індустрії 4.0» базується на докорінному оновленні виробничих параметрів та технологій з використання нових інноваційних розробок при чому в переважній більшості за синхронною моделлю одночасного впровадження як процесних (виробничих) так і продуктових інновацій, а оскільки технології Четвертої промислової революції та «Індустрії 4.0» самі по собі є радикальними, революційними і відповідно високотехнологічними, то завдяки їм сама модернізація передбачає не лише оновлення, але й перехід на новий більш високий рівень виробництва навіть традиційних середньотехнологічних та низькотехнологічних підприємств. При цьому, продукт, що буде результатом високо та середньотехнологічних процесів залишиться середньо та низько технологічним, а більш високий рівень технологій, дозволить зробити це виробництво більш рентабельним, енерго та ресурсу ощадним, а висока якість продукції забезпечить її високу конкурентоспроможність, що внесе значні зміни загалом в системі майбутнього маркетингу, просування та реалізації продукції. Впровадження венчурного фінансування в розвитку промисловості на засадах переходу до технологій Четвертої промислової революції та «Індустрії 4.0» є тим універсальним, необхідним джерелом отримання та застосування інвестиційних ресурсів, що буде найбільш оптимальним, адаптованим до потреб промисловості. Ще однією перевагою цього інвестування в умовах переходу до «Індустрії 4.0» є висока мобільність, активність в наданні інвестиційних коштів, значне варіювання в обсягах інвестицій від достатньо незначних короткострокових інвестувань до багатомільярдних інвестицій з тривалим

терміном повернення. Водночас, впровадження венчурного інвестування в розвиток підприємств в умовах відновлювальної економіки і внести деякі зміни в параметри інвестування, оскільки впровадження технологій Четвертої промислової революції ознаменуватиме перехід на новий технологічний устрій та відбуватиметься фактично на зламі переходу на нові технології. Цей перехід буде наскільки послідовним та загальним, що значно зменшить традиційні для венчурного інвестування ризики в розробку та реалізацію продуктів, оскільки розробка та впровадження відповідних інновацій носитиме не поодинокий стихійний, а системний цілеспрямований характер з певним загальним вектором спрямуванням інноваційних змін, що значно зменшить ризики впровадження кожної окремої технології та її застосування в тому чи іншому підприємстві, що буде мати значні параметри повторюваності, а відповідно призведе до уніфікації та стандартизації технології її впровадження, що теж значною мірою зменшить ризики венчурного фіксування.

Практична діяльність в сфері венчурного фінансування реалізації інвестиційно-інноваційних проектів потребує врахування та систематизації ризиків характерних для інвестиційної та інноваційної діяльності та формування комплексу дій та заходів спрямованих на убезпечення від ризиків й запобігання їх дії, або ж спрямованих на мінімізацію їх негативного впливу на подальшої реалізації проектів.

Враховуючи значний обсяг та вплив ризиків, що впливають на ефективність впровадження венчурного інвестування постає актуальне питання доцільності та необхідності впровадження механізму управління ризиками венчурної діяльності. Складовими механізму зменшення негативного впливу ризиків венчурного фінансування повинно стати ідентифікація потенційних ризиків проектів венчурного фінансування; аналіз та оцінювання ступеня впливу виявлених ризиків; розробка стратегії яка забезпечуватиме

управління ризиками; впровадження моніторингу ризиків венчурного фінансування та прийняття необхідних дій заходів щодо запобігання виникненню реалізації ризикових подій та у разі їх настання мінімізації їх негативного впливу. Відповідно, прогнозування та управління ризиками є необхідними діями у практичній реалізації венчурного фінансування інвестиційно-інноваційних проєктів.

Висновки. Узагальнюючи зазначимо що впровадження венчурного фінансування проєктів в управлінні інвестиційно-інноваційним забезпеченням підприємств сфери ІТ, бізнесом, в умовах відновлювальної економіки потребує формування та впровадження механізму такого фінансування, оскільки саме цей механізм є основоположним економічним інструментом, що ефективно застосовується економічно розвиненими країнами для впровадження інновацій та здійснення ефективних індустріальних змін. Сутність цього механізму полягає в акумулюванні фінансових ресурсів, відбору інноваційних проєктів для подальшого фінансування, спрямування розміщення венчурних інвестицій та здійснення контролю за своєчасністю

повнотою повернення вкладених інвестицій. Проте впровадження механізмів венчурного фінансування інноваційних проєктів спрямованих на розвиток підприємств в умовах відновлювальної економіки та цифровізації, впровадження нових цифрових технологій має певні відмінності від загального механізму венчурного фінансування пов'язані, як вже зазначалося, із факторами створення та впровадження нових технологій промислового призначення на радикально нових технологіях, що на мікрорівні підприємств мають тривалий термін окупності та є як матеріальними так і нематеріальними активами підприємств, що зменшує ризики та збільшує термін окупності даних інвестицій; та виводить виробничі потужності промислового комплексу країни на новий техніко-технологічний рівень, а тому має загальноекономічне та загальнодержавне значення. Невід'ємними елементами механізму венчурного фінансування є формування та застосування важелів стимулювання та регулювання такої діяльності та застосування сучасних методів та інструментів управління.

Література:

1. Антонюк, Л., Поручник, А., & Савчук, В. (2003). Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія. Київ: КНЕУ. 394 с.
2. Васильєва, Т. & Боронос, В. (2009). Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку: монографія. Суми: СумДУ. 351с.
3. Джусов, О. (2009). Інноваційний розвиток світової економіки: інвестиційний аспект: монографія. Донецьк: Юго-Восток. 278с.
4. Калінеску, Т. (2009). Управління венчурним фінансуванням підприємств: монографія. Луганськ: СЛУ. 276 с.
5. Капітанець, Ю. (2010) Інвестиційне забезпечення фермерських господарств. Інноваційна економіка. № 5. С. 141–144.
6. Кириченко, О. (2021). Інвестиційно-інноваційне забезпечення промисловості України в умовах Четвертої промислової революції: монографія. К.: Університет КРОК. 368 с. <https://dspace.krok.edu.ua/items/5559b91b-394d-45bb-b57b-1b5352fc1d80>
7. Кисіль М. (2009). Інвестиційне забезпечення розвитку аграрного виробництва та сільських територій. Менеджмент. №11. С. 225-230.
8. Кузьмін, О. & Літвін, І. (2009). Венчурні організації в машинобудуванні: види та тенденції розвитку. *Актуальні проблеми економіки*. №1(91). С. 126-135.
9. Пашко, М. (2008). Особливості венчурного інвестування. *Формування ринкових відносин в Україні*. №12. С. 75-79.
10. Поручник, А. & Антонюк, Л. (2000). Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: монографія. Київ : КНЕУ. 172 с.
11. Ставицький, О. (2012). Особливості розвитку інноваційної діяльності в Україні. *Фондовий ринок*. №1. С. 28-32.
12. Юхименко, В. (2009). Проблеми венчурного фінансування в Україні. *Фондовий ринок*. №27. С.28-32.